

MOGELIJKE AANDACHTSPUNTEN EN ADVIEZEN VOOR DIRECTIE/INSTELLING I.V.M. MEDICATIETOEDIENING IN INSTELLINGEN VOOR PERSONEN MET MENTALE BEPERKING

Onderstaande mogelijke aandachtspunten en adviezen i.v.m. medicatietoediening in instellingen voor personen met mentale beperking zijn opgesteld op basis van observationeel onderzoek en op basis van aanbevelingen uit de literatuur. Het betreft algemene adviezen; deze zijn dus niet specifiek aangepast aan de werking van uw instelling. Wij bieden u deze vrijblijvend aan, zodat u kan bekijken wat er haalbaar en nuttig is voor uw concrete situatie.

- ❖ Evalueer de nood aan de oprichting van een medicatiecommissie
- ❖ Stel een protocol/werkinstructie op die medicatievoorbereiding en –toediening (via sonde) beschrijft (of laat dit opstellen door de medicatiecommissie)
- ❖ Maak de inhoud van de protocollen omtrent medicatie bekend aan alle belanghebbende personeelsleden (want deze zijn nu vaak niet gekend, of ze weten niet waar dit op te zoeken)
- ❖ Voorzie in opleiding en toetsing van deskundigheid van personeelsleden m.b.t. medicatie & leg afspraken omtrent opleiding vast:
 - Enkel personeelsleden die de opleiding omtrent medicatietoediening (via sonde) hebben gekregen, mogen medicatie (via sonde) toedienen:
 - Bv. basiskennis aanleren via e-learningcursussen van het Nederlandse Instituut voor Verantwoord Medicatiegebruik (specifiek voor begeleiders in de gehandicaptenzorg, over medicatie in het algemeen):
 - ✓ ['Duidelijkheid over Medicijngebruik deel 1 - Basiskennis'](#): belangrijkste begrippen en aandachtspunten op het gebied van medicatie en medicatieveiligheid leren (via www.medicijngebruik.nl → Zoek in ons aanbod → selecteer 'begeleider' bij 'Doelgroep' & 'e-learning/nascholing' bij 'Type product' → Toon resultaten)
 - ✓ ['Duidelijkheid over Medicijngebruik deel 2 - Medicijn groepen'](#): kennis maken met belangrijkste medicijnen en medicijn groepen en leren hoe deze medicijnen goed en veilig gebruikt worden (via www.medicijngebruik.nl → Zoek in ons aanbod → selecteer 'begeleider' bij 'Doelgroep' & 'e-learning/nascholing' bij 'Type product' → Toon resultaten)
 - Leg in een protocol vast wie welke opleiding moet volgen, frequentie,...

- ❖ Herbekijk de taakverdeling van de personeelsleden die medicatie moeten voorbereiden en toedienen (via sonde) → zien hoe men efficiënter kan werken en hoe men tijd kan vrijmaken om de nodige aandacht te besteden aan medicatievoorbereiding en –toediening en om te kunnen werken volgens de huidige aanbevelingen
 - Bv. 1 personeelslid per toedienmoment (bv. middag) is verantwoordelijk voor zowel voorbereiding als toediening van de medicatie, zodat de eventuele andere personeelsleden zich met de niet-medicatie gerelateerde zaken kunnen bezighouden (eten geven, wassen,...) en de “stoorzenders” (bv. telefoon) kunnen opvangen
 - ⇒ Evt. gebruik van “niet-storen-hesje” of iets dergelijks, zodat het voor iedereen duidelijk is dat die persoon bezig is met medicatie en dus niet mag worden gestoord (wat de medicatieveiligheid ten goede komt en de medicatietoediening efficiënter maakt)
- ❖ Laat de medische dienst voldoende materiaal –nodig voor medicatietoediening via sonde– voorzien voor de uitvoerende personeelsleden (handschoenen, mondmaskers, spuiten,...)
 - Voorzie ruimte voor de voorbereiding van medicatie en houd daarbij rekening met veiligheid
 - Maak het mogelijk om de ruimte af te sluiten door bv. te werken in een afzonderlijke kamer, kinderhekje om deel van de ruimte af te sluiten, ...
 - Niet in nabijheid van eten
- ❖ Implementeer een foutenrapporteringssysteem:
 - Systeem dat personeelsleden aanzet om vrijwillig fouten te rapporteren (no blame beleid bij melden van fouten)
 - Procedure foutenrapportering beschrijven in protocol
 - Opvolging voorzien van deze rapportering → afhankelijk van de gerapporteerde fouten, voorzien van opleidingsinitiatieven, organisatorische wijzigingen, ...
- ❖ Geef de medische dienst de opdracht om at random de voorbereiding en toediening van medicatie (via sonde) te gaan observeren, waarna de eventuele problemen kunnen aangepakt worden in overleg
- ❖ Evalueer (de verschillende aspecten van) het volledige medicatieproces minstens 1x/jaar → identificeren van punten in dit proces die moeten verbeteren & voorstellen van actiepunten
 - via interne audits
 - in protocol vastleggen wie wat uitvoert, frequentie,...

- ❖ Sluit overeenkomsten met de toeleverende apotheker omtrent:
 - Zijn rol in de instelling:
 - in het volledige medicatieproces (bv. 1x/jaar aanwezig bij vergadering omtrent dit proces)
 - m.b.t. het mee ontwikkelen van de procedures en protocollen over medicatie
 - in het bekijken van de therapie van de patiënt
 - i.v.m. opleiding over medicatie
 - Communicatie tussen voorziening en toeleverende apotheker, bv.
 - hoe en wie contacteren bij dringende zaken
 - medicatiespreekuur met de apr. vastleggen
 - gebruik van een communicatieschriftje (om medicatie gerelateerde zaken in mee te delen, uit te leggen,...)
- ❖ Leg taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, procedures en werkinstructies m.b.t. medicatie vast in het kwaliteitshandboek
- ❖ Nuttige bronnen:
 - [Zorg zelf voor Betere Medicatieveiligheid](#) (Vilans) → handvatten voor het opzetten van een verbetertraject en het meten van medicatieveiligheid binnen de eigen organisatie
(pdf-document te downloaden via <http://www.kennispleingehandcaptensector.nl/gehandcaptenzorg/Product-Toolkit-Zorg-zelf-voor-Betere-Medicatieveiligheid.html>)
 - [Slik geen medicatiefouten](#) (Vilans) → tips om medicatiefouten te voorkomen
(pdf-document te downloaden via google of via <http://www.invoorzorg.nl/ivz/literatuur-slik-geen-medicatiefouten.html>)
 - [Handreiking Medicatiebeleid Gehandcaptenzorg](#) (Vereniging Gehandcaptenzorg Nederland) → om het proces van voorschrijven en verstrekken van medicatie te structureren en bewaken
(pdf-document te downloaden via <http://www.kennispleingehandcaptensector.nl/gehandcaptenzorg/Product-Handreiking-Medicatiebeleid-Gehandcaptenzorg.html>)
 - [Geneesmiddelinformatie in zorginstellingen](#) (GIP-z) (Healthbase) → met GIP-z biedt u patiënten in het ziekenhuis, GGZ of verpleeghuis begrijpelijke informatie over hun geneesmiddelen
(meer informatie zie <http://www.healthbase.nl/bestellen/gip-z/>)